

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 2. Explicantur munera obiecti formalis & materialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

precise sumptum eiusdem rationis est in omnibus actibus. Ex hoc inferitur specificationem à posteriori ex diuersis motiuis actuum ad diuersos specie habitus infusos non sumi precise ex hoc capite necessario ex natura rei, sed suppositis aliis principiis ex quibus nobis constat habitus infusos distinguui realiter per ordinem ad actus supernaturales distinctos ex motiuis.

4 **QUARTA CONCLUSIO.** Habitus acquisiti si dantur superadditi specificationem sumunt ab actibus, à quibus producantur, quia ab illis procedunt tanquam à principiis determinatis ad productionem illorum.

5 **QUINTA CONCLUSIO.** Habitus acquisiti sic à posteriori & quoad nos specificantur ex diuersis motiuis & ex materia dissimili, circa quam actus versantur, in qua potest esse noua difficultas, ita ut quociescumque horum alterum diuersum sit diuersum habitum ex actibus à posteriori inferamus. Constat hæc conclusio ex dictis Controu. præcedentibus, Punct. 5, ubi probauimus habitus multiplicari ex motiuis, & ex diuersis materiis, in quibus diuersa apparet difficultas, & ex dicendis Puncto sequenti, ubi probabo actus per ordinem ad diuersa obiecta materialia specie distincta distinctionem sortiri specificam.

6 **SEXTA CONCLUSIO.** Species impressæ, quæ producuntur ab obiectis ab illis à priori specificationem trahunt, quia omnia obiecta productiua specierum determinata sunt ex se ad illas producendas, & neutrum valet speciem diuersæ rationis ab illa, quam producit, efficere.

7 **SEPTIMA CONCLUSIO.** Species impressæ, quæ producuntur à Deo, & non ab obiectis, quorum species dicuntur, totam specificationem trahunt à Deo tanquam à causa adequata determinante se ad talem speciem, & non ad aliam naturam specificam distinctam producendam.

8 **OCTAUA CONCLUSIO.** Species impressæ siue à Deo productæ siue ab obiectis à posteriori specificantur ab actibus: ex quibus specierum naturas licet inferre, nullus enim est actus, qui indifferens sit ad dependendum, & non dependendum ab specie impressa, neque ad dependendum ab hac vel illa specie impressa, sed actus omnis ab impressa specie dependens ex differentia individuali connexus est cum hac numero specie, & ex differentia specifica cum specie huius specificæ naturæ.

9 **NONA CONCLUSIO.** Ex qualitatibus, quæ nullum effectum producant, supernaturales sicuti habitus gratiæ, in opinione, quæ illum ab habitu charitatis distinguit, & character Baptismi, Confirmationis, & Ordinis, à priori specificantur à Deo, quia ab illo tantum dependent tanquam à causa se determinante ad has qualitates producendas, & à posteriori à terminis, ad quos dicunt aliquem ordinem characteres ab auxiliis diuinæ gratiæ quæ secum afferunt, gratia habitualis à beatitudine, ad quam dicit ius, & à Deo, cum quo coniungit animam. Qualitates naturales (si quæ sunt non operatiuæ) specificantur à priori ab aggregato qualitatibus, seu à quocumque agente, à quo producantur, quod per suam entitatem est determinatum ad illas producendas, & ab actibus qui possunt dari circa illas.

PUNCTVM IV.

De specificatione operationum vitalium.

EX principiis, & obiectis operationes hæc specificari dicuntur, distincte de specificatione ex utroque capite à priori & à posteriori desumpta.

§. I.

De specificatione desumpta ex principiis.

2 **PRIMA CONCLUSIO.** Prædicatum supernaturalitatis in his operationibus specificatur à quocumque principio per se influente in illas supernaturales, & prædicatum naturalitatis exigit omne principium adequatum naturale secundum omnia in adequata principia, quæ includit. Pater hæc conclusio in actu amoris Dei, qui procedit à potentia volutiua naturali & eo ipso quod procedat ab habitu supernaturali supernaturalis euadit, & in actu fidei, qui eo ipso quod procedat ab habitu infuso supernaturali, etiam si procedat ab intellectu naturali, & ab impressis speciebus naturalibus supernaturalis est. Ratione à priori reddo. Omnis actus vitalis qui procedit à principio saltem in adequato supernaturali, utpote actio essentialiter depēdet ab illo,

& cum illo connexionem habet supernaturalis est, quia quicquid per se connexionem est cum entitate supernaturali ita ut potentia Dei absoluta sine illa subsistere nequeat supernaturalis est.

SECUNDA CONCLUSIO. Actus vitales secundum rationem supernaturalitatis, aut naturalitatis non possunt specificari à naturalitate subiecti, quia subiectum naturale differens est, ut ex illo educatur operatio naturalis, vel supernaturalis, ut patet in voluntate, & in intellectu, ex quorum potentia actus naturales, & supernaturales educuntur libus, & in quacumque alia actione recte specificabitur ex prædicatum verò supernaturalitatis in operationibus vitales, & in quacumque alia actione recte specificabitur ex subiecto supernaturali per se ipsam dependet ab illo, & cum illo connexionem habet: ergo est supernaturalis, quicquid enim habet essentialē connexionem cum re spiritualitatis dixi Punct. 2. Concl. 6. specificari in omnibus entitatibus ex subiecto educationis.

TERTIA CONCLUSIO. Prædicatum visionis, & sic de aliis, specificatur à potentis singulorum actuum (si hæc inter se distinguuntur) ratio est quia quælibet potentia, eo ipso quod vitaliter & non per simplicem emanationem operatur, determinata est ad producendum proprium actum, & non potest actum alterius producere, non enim potentia visiva potest producere auditionem, neque auditiva visionem, & sic de aliis. Ex qua inferitur hæc prædicata provenire à potentis ex se determinatis ad producendam operationem vitalem cum illis, & non cum aliis oppositis.

QUARTA CONCLUSIO. Prædicatum talis sensationis internæ, & externæ, & talis intellectus, non specificatur à potentia, sed ab alio principio, quod cum potentia operatur, quia potentia visiva & sic de aliis indifferens est ad producendam visionem circa obiectum album, & nigrum, & non valet à se determinari, sed determinatur ab specie ad producendam visionem albi, à qua visio specificationem trahit secundum ultimum prædicatum specificum. Operationes quæ ab speciebus non procedunt sicuti sensatio tactus hanc specificationem trahent ab obiecto immediate concurrente ad sensationem, & intellectio à phantasmate, si hoc immediate influit in intellectum.

QUINTA CONCLUSIO. Ratio talis volitionis, amoris, & g. vt distincti ab odio potest specificari ab ipsa voluntate in actu primo indifferenti ad amorē, & odiū. Ratio est quia si voluntas secundum se indifferens sit ad hos actus, cum sit potentia libera valet se determinare ad hanc speciem actus, & illi specificationē tribuere. Ab eadē voluntate sumitur specificatio amoris, quando voluntas necessario amat necessitate orta ex cognitione, quia cognitio cum non influit in amorē, sed tantum se habeat ut conditio non potest illum specificare propriē, & rigorosē, sed tantum se habet ut conditio, quā posita voluntas amorē specificat tanquam causa determinata ad amorem non per modum causæ liberæ, sed necessitatis, quia ea est natura volūtatis, ut per se ipsam sit determinata ad amandū quodcumque obiectum, quod illi proponatur ut bonum sine admixtione mali, & ad odio habendum obiectum propositum ut malum sine admixtione boni.

§. II.

Explicantur munera obiecti formalis & materialis.

PRIMUM munus obiecti formalis est mouere ad operationem; hoc vt docet Soar disp. 12. metaphysic. sect. 3. n. 17. importat in potentis cognoscitiuis, in quibus clauduntur omnes excepta appetitiua materialia, & spiritualia, indubium efficientis, color enim dicitur mouere ad visionē, quatenus mediā specie impressa illā producit, & sapor ad sensationē gustus quatenus immediatē ad illam concurrit, & sic omnibus obiectis respectu suarum potentiarum, quæ vt motiua principia sunt efficientia proxima, vel remota suæ operationis. In potētis appetitiuis mouēdi ratio dicitur rationem finis, ita vt illud obiectum, quod per se appetitur, dicatur motiū, & tantum terminatiū illud quod appetitur propter aliud. Hoc mouendi genus reperitur propriē in potentia appetitiua spirituali, quæ propriē operatur propter finem, & impropriē in materiali, quæ impropriē tantum finem attingit. Ceterum cum obiectum voluntatis, quod mouet per modum finis moueat quatenus cognitum, & cognitio se habeat ut conditio vt moueat in actu secundo, dicitur etiā obiectū mouere quatenus cognitionē producit.

producit mediis speciebus, quando species producit à quibus dependet cognitio, ex vi cuius obiectum proponitur ut moueat per modum finis.

8 Secundum munus obiecti formalis est taxare perfectionem ad quam mouet. Id autem prouenit in obiectis, quæ mouent per modum principij effectiui, quia, perfectio effectus semper limitatione habet à causa, si creata est, quæ non potest producere effectum perfectiorem se, ac proinde perfectio causæ mensura est quam non potest excedere perfectio effectus. Si causa est increata cum non possit producere alium effectum increatum, non potest producere effectum quæ perfectum cum ipsa, ac proinde illum debet producere imperfectiorem, & consequenter finitæ perfectionis, & cum aliquo perfectionis termino, ob id Doctores recte inferunt, creaturas eo ipso quod sunt ab alio, esse finitas, & limitatas. Obiecta motiui volitionis creatæ illius perfectionem taxant propter bonitatem finitam, vel saltem finito modo cognitam, quo voluntatem mouent, quia cum illam moueant quatenus cognita, ex imperfectiæ cognitionis imperfectio motionis, seu volitionis respicientis obiectum per modum finis inferri necesse est. Vnde cum cognitio non sit summè perfecta non potest non volitio obiectum respiciens tanquam finem finitam vel limitatam habere perfectionem.

9 Aliud munus proprium est obiectorum formalium, quod licet non omnibus conueniant, nulli tamen non formali cõpetit, videlicet determinare potentiam ut tendat circa aliud obiectum, sic finis determinat potentiam volitiuam ad amorem mediorem, & obiectum intellectus determinat ad cognitionem entitatis, cum qua connexionem habet, vel ad quæ ducit in cognitionem sui termini, ut pater in cognitionem filij. Neque necessarium est ut obiectum, quod ducit in cognitionem seu amorem alterius sit prius cognitum, aut amatum ut contra Puente Hurt. de fide disp. 4. sect. 4. §. 25. & 28. probauit Controu. II. Punct. 2. num. 14. & 19. ubi per eundem actum habentem rationem intentionis, & volitionis posse amari finem propter se & media propter finem ostendi, & explicui, quomodo media, & finis, quæ per eandem volitionem attinguntur possint in ordine ad illam hos respectus diuersos habere, finem obiecti amati propter se, & media obiectorum amatorum propter finem.

10 Aliud munus proprium obiecti materialis est terminare operationem, loquor de obiecto materiali proximo, quia obiectum materiale remotum v.g. subiectum coloris visui, propriè loquendo non est obiectum visionis adhuc materiale, sed subiectum obiecti, quod operationem non terminat, sed est subiectum obiecti materialis illam terminantis. Hoc munus terminandi commune est etiam obiecto formali, quod terminat operationem, bonum enim, quod propter se amatur, & est formale obiectum, terminus est amoris, & relatio, seu actio, quæ ducit in cognitionem sui termini, est obiectum terminans cognitionem. Sunt tamen aliqua obiecta formalia, quæ tantum terminant ut quo tantum rationes vt terminant materialia, ipsa autem non vt quo terminant, quia ex vi amoris v.g. ad quem mouent non amantur, sicuti peccatum mouet ad amorem supplicij, non vt obiectum quod ametur ex vi amoris, quo supplicium amatur: de his dixi Contr. II. Punct. 2. n. 3.

§. III.

De specificatio actuum ex obiectis materialibus, & formalibus.

11 Actus specificari ex obiectis motiuis, seu mouentibus media specie certum est, quia cum species impressæ specificent actus tanquam principia effectiua illorum, & obiecta sint principia efficiencia species impressas, & illas specificantia, sit necessariò obiecta mediare influere in actus tanquam principia determinantia omnia prædicata, seu quæ species determinat, cum autem species determinent & specificent infimam speciem operationis v.g. species coloris speciem infimam visionis, obiectum producens speciem, eandem rationem determinat media specie impressa, tanquam causa remota operationis.

12 Non alia ratione posse obiecta formalia, aut materialia propriè, & à priori specificare operationes, conitatur ex doctrina tradita tota hac Contr. quia specificare dicit propriam causalitatem, obiecta autem non exercent causalitatem propriam & strictam nisi mediis speciebus: ergo nõ

Francisc. de Quiedo, Philosoph. Tom. I.

nisi mediis istis possunt operationes specificare. Ex hoc fit nullum obiectum non mittens species deferuietes ad productionem operationis illam propriè & à priori specificare, & consequenter nullum actum appetitus materialis, aut spiritualis propriè, à priori specificari ab obiecto, quia nullum obiectum actiue influat in illud mediis speciebus. Poterit tamen obiectum specificare cognitionem, à qua non propriè tanquam à causa, sed impropiè tanquam à conditione, & applicatione obiecti formalis aliquo modo à priori specificatur actus, quia licet cognitio non sit vera causa actus voluntatis, tenet se tamen ex parte actus primi ad illum, & ita aliquam, licet impropiam specificationem exercet circa talem voluntatis actum, quam remotè exercet obiectum specificans cognitionem.

13 Neque contra hanc doctrinam est illud vulgare axiomata: *Ex potentia & obiecto paritur notitia*, quia nos non negamus obiectum parere cognitionem, & sensationes omnes medio specierum semine, quo potentia fit fecundata ad operationis partem. Specificatio verò, quæ tribuitur obiectis omniū actui intelligi debet de specificatione à posteriori, sicuti necessariò intelligitur specificatio potentiarum per actus, qui nullo modo influat in illas, & eodè modo dicitur potentias specificari per actus, & actus per obiecta.

14 Circa specificationem à posteriori nulli dubiū est actus specificari per obiecta, etiam si hæc nullo modo in illos actiue influant, ex obiectis enim formalibus inferimus ad quæ virtutem spectet actus, est enim legitima consequentia: actus respicit leuamen miseris alienis formaliter: ergo est actus misericordis. Actus respicit bonitatem Dei propter se ipsam: ergo est actus charitatis, neque actus tantum specificantur ab obiectis formalibus, sed etiam à materialibus obiectis, duo enim actus respicientes idè obiectum formale, si obiecta materialia specie differentia respiciunt, specie different inter se: sic actus quo quis credit Deū esse trinum & vnū specie differt ab actu quo credit decedetes in peccato pœnā æternā puniendos esse, & actus quo quis vult pati mortē propter amorē Dei, specie differt ab actu, quo quis vult pauperi eleemosynam erogare propter Dei amorem, quia hi actus differunt per prædicatum multis commune, & notabiliter differens. Neque refert communiter doctores tantum distinxisse actus per obiecta formalia, quia illi non egere de quacumque distinctione specifica actuum, sed de illis, quæ actus ad diuersas virtutes spectantes constituunt. Recentiores verò qui accuratius rem pertractant actus per obiecta distingui concessere.

15 His positis graue est dissidium inter doctores, an prædicata naturalitatis, & supernaturalitatis specificentur ab obiectis formalibus, ita vt non possit actus naturalis respicere obiectum formaliter supernaturale, neque actus supernaturalis respicere obiectum formale naturale, quam quæstionem multi tractant non distinguentes inter specificationem à priori, & à posteriori, & integrum locum habet etiam si tota specificatio à priori tribuatur principiis, quia hoc admissio posset quis dicere obiectum supernaturale formaliter necessariò attingi actu procedenti à principio supernaturali, à quo trahit specificationem supernaturalitatis, & ita hanc à posteriori inferri in actu ex obiecto. Similiter dici potest obiectum formaliter naturale necessariò attingi per actum dependentem à principio adequato naturali secundum se totum, à quo trahit specificationem naturalitatis à priori, & à posteriori ab obiecto.

16 Actum supernaturalem necessariò respicere obiectum formale supernaturale, & naturalem actum attingere non posse obiectum formale supernaturale, sed necessariò ferri in obiectum naturale defendunt grauissimi doctores. Hi sunt P. Vasq. 1.2. q. 1. in notatione articuli 3. & disput. 50. cap. 1. P. Arrubal 1. p. disput. 14. cap. 6. P. Fasolis 1. p. q. 12. artic. 1. num. 9. P. Didacus Ruiz. de prædest. disp. 46. sect. 5. P. Torr. opusc. 2. de gratia disputat. 8. dub. 8. & 9. P. Azor. tom. 1. institut. Moral. lib. 3. cap. 24. quæst. 2. P. Tannerus tom. 2. disput. 6. quæst. 3. num. 153. P. Didacus de Alarcon. tract. 1. disp. 2. cap. 5. §. 2. & 3. Bañez, 2.2. quæst. 5. artic. 2. Curiel. 1. 2. quæst. 109. artic. 1. dub. 3. §. 4. concl. 2. Zúmel 1. 2. disp. 1. & 2. artic. 3. Medina 1.2. q. 62. articulo 2.

17 Oppositam sententiam videlicet posse actum naturalem habere obiectum formale supernaturale, & actum supernaturale obiectum formale naturale defendunt sapientissimi doctores ex antiquis, & modernis. E nostris recentioribus Molina in Concordia q. 14. art. 13. disp. 7. & 13. & 14. & 32.